

Frykt ikke kunstig intelligens

Kunstig intelligens ikke er noe å frykte. Åpenhet sikrer kontroll med teknologien.

Teknologi Axel Tidemann

Store fremskritt for kunstig intelligens virker skremmende på mange. Som forsker på feltet er jeg ikke bekymret, av to grunner:

- det satses tungt på forståelse av konsekvens og etikk
- fremskrittene drives frem av publisering av metoder og deling av kildekode.

Kombinasjonen gjør at det er ingen grunn til å frykte at kunstig intelligens skal ødelegge menneskeheten, snarere tvert imot – det kan bli det som redder oss.

Frykten for at man mister kontrollen over robotene er for tiden aktuell for selvkjørende biler. Men tenk på dette: En førerløs bil vil være i stand til å reagere meget raskt sammenlignet med mennesker. Den vil hele tiden ha oversikt over sine omgivelser gjennom flere sensorer, og den blir ikke trøtt og ikke beruset. For sistnevnte meldte NRK i 2013 at det var 140.000 kjøreturer på norske veier i ruspåvirket tilstand samme år. Ved første øyeblikk virker det underlig at man da skal frykte en selvkjørende bil.

Ved nærmere ettertanke er

Kunstig intelligens er ikke noe å frykte, men hvem har skylden når en selvkjørende bil er involvert i en trafikkulykke? Foto: Gene J. Puskar/Ap/NTB scanpix

ikke det så vanskelig å forstå – når en bilulykke inntreffer på grunn av en ruspåvirket sjåfør, er det lett å peke på hvem som har skylden. Hvem skal man straffe når en selvkjørende bil er innblandet i en ulykke?

Dette feltet, som man kan kalle «maskin-etikk», satses det på internasjonalt. I oktober ble «Leverhulme Centre for the

Axel Tidemann, PhD, forsker på kunstig intelligens i Telenor Research.

Future of Intelligence» åpnet, med Stephen Hawking til stede. Hawking har lenge vært en uttalt kritiker av utviklingen innen kunstig intelligens, og har

sagt at «it's likely to be either the best or worst thing ever to happen to humanity». Senteret er bevilget ti millioner pund for å samle tverrfaglige eksperter for å undersøke de tekniske, praktiske og filosofiske spørsmålene vedrørende kunstig intelligens, inkludert de potensielle farene.

Tesla-grunnlegger Elon Musk er både kritisk og positiv til kunstig intelligens. Han uttalte tidligere i år at innen 2017 skal en Tesla kunne kjøre fra Los Angeles til New York uten sjåfør. Samtidig er han bekymret for at den nye teknologien skal være i hendene på én part. For å motvirke dette, har han bevilget en milliard dollar til instituttet OpenAI. Instituttet har som mål

Teknologisk gjennombrudd? Stor ingeniørkunst? Skriv til teknologispalten. Tekstlengde inntil 4000 tegn (inkl. mellomrom). debatt@dn.no

å offentliggjøre alle fremskritt innen kunstig intelligens, slik at ingen stat eller selskap sitter med eksklusiv kunnskap på feltet.

Dette kjennetegner utviklingen de siste årene – resultatene deles for å føre feltet videre. Det skjer på to måter. Den ene er ved vitenskapelig publisering, slik at metodikk og prinsipper blir allment tilgjengelig. Dette er i en lang vitenskapelig tradisjon. Nytt for

de siste 5-10 årene er at man også publiserer programkoden samtidig, en praksis kjent som «open source» eller «åpen kildekode». Åpenheten gjør det mye lettere for andre å ta i bruk metodikken, siden selve implementeringen ofte inneholder mange viktige detaljer.

Trenden har gått så langt at Google og Facebook har gjort sine maskinlæringsbibliotek tilgjengelig gjennom åpen kildekode. Til og med Apple publiserer nå sin forskning innen kunstig intelligens, rett og slett fordi alle tjener på det. Hvis man ikke publiserer, får man heller ikke de beste hodene til å jobbe for seg. Det samme gjelder for Telenors AI-lab, som bygges ved NTNU i Trondheim.

Jeg som er forsker kjenner godt til de enorme begrensningene kunstig intelligens har. Det er ingen fare for at kunstig intelligens plutselig skal bli selvbevisst og ta over verden.

Andrew Ng er en av de store autoritetene på feltet. Han har sagt at å bekymre seg for at verden blir tatt over av roboter, er som å bekymre seg for overbefolkning på Mars. Det kan muligens skje i en fjern fremtid, men hvordan kan man gjøre noe produktivt her og nå?

Man må altså fokusere på mulighetene ved kunstig intelligens for å gjøre vår hverdag enklere, mer effektiv og ikke minst mer miljøvennlig. Og der er fremtiden svært lys.

Axel Tidemann, PhD, forsker på kunstig intelligens i Telenor Research

Professor i det aller meste

Hva vet egentlig en professor i sammenlignende politikk om eierstyring i børsnoterte aksjeselskaper?

Styreleder Gunn Wærsted i Telenor ba konsernsjef Sigve Brekke om å vurdere sin stilling. Brekke valgte å fortsette ved roret – den perfekte ramme for et mediedrama om makt i næringslivet.

Hvem skulle ut? Konsernsjef Sigve Brekke?, Styreleder Gunn Wærsted? Resten av styret? Hva med næringsminister Monica Mæland?

Mediene været blod, og jaktet på forskere og eksperter som kunne gjøre gi sine faglige vurderinger av dramaet som

utspilte seg. Helst forskere som kan snakke i klartekst. Nettavisen E24 intervjuer en rekke forskere, blant annet Frank Aarebrot. Aarebrot er professor i sammenlignende politikk ved Universitetet i Bergen. Den bergenske professor snakket seg til overskriften i saken: «Brekke hadde vært sparket av Røkke».

Dramaet i Telenor handler først og om eierstyring og selskapsledelse (såkalt corporate governance) i et selskap der staten er en stor eier. Hva vet egentlig en professor i sammenlignende politikk om eierstyring og selskapsledelse i et børsnotert selskap?

Journalister bør generelt bli flinkere til å utfordre forskerne til å svare på: Hvordan kan du vite dette?

Forskere bør generelt være

varsomme med hvordan de bruker sine akademiske titler.

Dramaet i Telenor har fått sin løsning. Ingen måtte gå nå. Men før eller siden får jo Aarebrot rett.

Audun Farbrot, fagsjef forskningskommunikasjon ved Handelshøyskolen BI

Colombia ser fremover

Marin, Aguilar-Støen og McNeish fremhever i DN 20. desember at oljepalme skapte vold i Colombia. Under konflikten bemektiget palmeoljeselskaper seg med jord fra internt fordrevne. Men problemet var lovløsheten, ikke oljepalmen.

Mange aktører er videre lovløse til beste for miljø, ansatte og

landets økonomi. Selv historiske «verstinger» kan disiplineres når freden kommer. Vi trenger bred forsoning.

President Santos mål er å bygge statlige institusjoner med lov og orden på landsbygda. Avklaring og formalisering av eiendomsrett til jord er et hovedpunkt i fredsavtalen. Det gir makt over uregjerlige småkonger og forener landet. Staten ugyldiggjorde private eiendomsskjøter i Los Llanos. Dermed trakk bankene lånene og delte næringen i to. Tradisjonelle landeierne ville kjempe imot, kommersielle selskap forhandle. Utfallet ble 30 års leiekontrakter med klare statlige reguleringer.

Staten kan lett finne store områder egnet for palmeolje uten miljøproblemer, eiendoms-konflikter eller urfolk. Arbeids-

plasser og skatteinntekter hindrer rekruttering til mer vold.

Langsiktige kjøpsavtaler for biodiesel forutsatt sosial og miljømessig bærekraftighet er et godt virkemiddel. Det gir investeringer, og virksomheten kan kontrolleres av stat, sivilsamfunn og sertifiserings-selskap. Småbønder kan integreres i verdikjeden. Trusselen om kjøpsstans vil skremme til lovlydighet.

Norske selskaper kan også bli eier og dermed sikre ansvarlig drift. Vilje til å kjøpe varer og investere snarere styrker enn svekker vår stilling i fredsfor-handlingene.

Henrik Wiig, forsker HiOA og konsulent ResGrow, og **Torbjørn Haugaasen**, førstestamanuensis NMBU